

**WETENSCHAPPELIJK COMITÉ
VAN HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID
VAN DE VOEDSELKETEN**

ADVIES 19-2015

Onderwerp: Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22/06/2010 betreffende de bestrijding van het aardappelcysteaaltje (SciCom 2015/12).

Advies goedgekeurd door het Wetenschappelijk Comité op 23 oktober 2015.

Samenvatting

Het Wetenschappelijk Comité heeft een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22/06/2010 betreffende de bestrijding van het aardappelcysteaaltje geëvalueerd.

Dit ontwerp van koninklijk besluit voorziet de uitbreiding tot de boomkwekerijgewassen van de eisen waarin is voorzien in het koninklijk besluit van 22/06/2010, met name dat een officieel onderzoek naar de aanwezigheid van het aardappelcysteaaltje wordt verricht op velden waar die boomkwekerijgewassen worden gezaaid, geplant of bewaard. Die vraag om uitbreiding gaat uit van de sector van de boomkwekers die willen dat hun productie beantwoordt aan de eisen van derde landen ter zake.

Het Wetenschappelijk Comité staat positief tegenover de wijzigingen aangebracht door dit ontwerp van koninklijk besluit in de wetgeving betreffende de bestrijding van het aardappelcysteaaltje. Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan om een punt toe te voegen in artikel 2 om de gevallen te preciseren waarvoor er geen risico bestaat op verspreiding van die nematoden voor wat de boomkwekerijgewassen betreft. Bovendien beveelt het Wetenschappelijk Comité aan om een artikel toe te voegen om de uitzondering op de verplichting tot teeltwisseling voor de aardappelen geogst vóór 20 juni te schrappen, aangezien die aardappelen op die datum reeds aangetast kunnen zijn door cysteaaltjes, of ten minste de voorwaarden ervan te wijzigen door het begrip "aantal graaddagen" te hanteren om de uiterste oogstdatum van de 'primeur'-aardappelen vast te stellen.

Summary

Advice 19-2015 of the Scientific Committee of the FASFC on the evaluation of a draft royal decree modifying the royal decree of 22/06/2010 on the control of the potato cyst nematodes

The Scientific Committee has assessed a draft royal decree modifying the royal decree of 22/06/2010 on the control of the potato cyst nematodes.

This draft royal decree provides the extension of requirements foreseen in the royal decree of 22/06/2010 to nursery plants, including the implementation of an official control of the

presence of potato cyst nematodes in fields where these nursery plants will be sowed, planted or stored. This extension is requested by the nursery sector wishing that its production meets the requirements of third countries in this field.

The Scientific Committee welcomes the changes made by this draft royal decree to the legislation in regard to the control of potato cyst nematodes. The Scientific Committee recommends to add a point to Article 2 to clarify the cases in which there is no risk of spread of these nematodes regarding nursery plants. In addition, the Scientific Committee recommends to add an article to remove the exception to the requirement of rotation for potatoes harvested before the 20th June, because these potatoes may already be infested by cyst nematodes on that date, or at least to change the terms by using the concept of degree-days sum to set the deadline for harvesting early potatoes.

Trefwoorden

Wetenschappelijk Comité – SciCom – advies – cysteaaltjes – aardappelen – *Globodera rostochiensis* – *Globodera pallida* – bestrijding – boomkwekerijgewassen

1. Referentietermen

1.1. Doelstelling

Het Wetenschappelijk Comité wordt gevraagd een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22/06/2010 betreffende de bestrijding van het aardappelcysteeltje te evalueren.

1.2. Wettelijke context

Koninklijk besluit van 22/06/2010 betreffende de bestrijding van het aardappelcysteeltje en tot wijziging van het koninklijk besluit van 19/11/1987 betreffende de bestrijding van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen.

Koninklijk besluit van 19/11/1987 betreffende de bestrijding van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen.

Gelet op de elektronische raadpleging van de leden van de werkgroep en de besprekingen tijdens de plenaire zittingen van 3 juli 2015, 11 september 2015 en 23 oktober 2015,

geeft het Wetenschappelijk Comité het volgende advies :

2. Inleiding

Aardappelcysteeltjes (*Globodera rostochiensis* en *G. pallida*) leven in grond en wortels van nachtschadeachtigen. Aardappelen zijn de voornaamste waardplant, maar ook tomaat, aubergine, paprika en pepers kunnen aangetast worden. Bovendien kunnen de aaltjes zich verspreiden via aanhangende grond aan wortels van niet-waardplanten.

G. rostochiensis en *G. pallida* zijn opgenomen in bijlage I, deel A, rubriek II van het koninklijk besluit van 10/08/2005 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen (= omzetting Richtlijn 2000/29/EG¹). Dit betekent dat ze gekend zijn om voor te komen op ons grondgebied en dat de verspreiding ervan tegengegaan moet worden.

In dit koninklijk besluit was in punt 24 van bijlage IV, deel A, hoofdstuk II, bepaald dat alle planten bestemd voor opplant, geteeld in volle grond, afkomstig moesten zijn van een productieplaats vrij van aardappelcysteeltjes. Deze eis werd op Europees niveau echter geschrapt door de Uitvoeringsrichtlijn 2014/78/EU², en op Belgisch vlak door het ministerieel besluit van 11/12/2014³.

Het koninklijk besluit van 22/06/2010 (= omzetting van Richtlijn 2007/33/EG⁴) is sinds 1 juli 2010 van toepassing en beoogt specifiek de bestrijding op niveau van de productie van vermeerderingsmateriaal (aardappelen, andere waardplanten en enkele plantensoorten die vaak in vruchtwisseling met waardplanten worden geteeld).

¹ Richtlijn 2000/29/EG van de Raad van 8/05/2000 betreffende de beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen.

² Uitvoeringsrichtlijn 2014/78/EU van de Commissie van 17/06/2014 tot wijziging van de bijlagen I, II, III, IV en V van de Richtlijn 2000/29/EG van de Raad betreffende de beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen.

³ Ministerieel besluit van 11/12/2014 tot wijziging van de bijlagen I, II, III, IV en V van het koninklijk besluit van 10/08/2005 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen.

⁴ Richtlijn 2007/33/EG van de Raad van 11/06/2007 betreffende de bestrijding van het aardappelcysteeltje en houdende intrekking van Richtlijn 69/465/EEG.

Naar aanleiding van de schrapping waarvan hiervoor sprake, heeft de boomkwekerijsector een verzoek gericht aan de Minister om een nationale regeling te voorzien voor boomkwekerijgewassen zodat de nodige garanties kunnen gegeven worden over de afwezigheid van aardappelcysteeltjes. Tijdens de teelt van boomkwekerijgewassen is meestal nog niet gekend wat de uiteindelijke bestemming van de planten zal worden. Gezien de sector sterk exportgericht is en veel landen van bestemming eisen stellen t.a.v. aardappelcysteeltjes, acht de sector het opportuun om ter zake nationale wetgeving op te stellen.

Het koninklijk besluit van 22/06/2010 voorziet eisen voor een geslacht en twee soorten van waardplanten met wortels en voor 14 geslachten/soorten van niet-waardplanten met wortels, bollen, knollen of rhizomen, maar die vaak in teeltwisseling met waardplanten voorkomen. Eén van de eisen bestaat uit het verrichten van een officieel onderzoek naar de aanwezigheid van aardappelcysteeltjes op velden waar die niet-waardplanten worden gezaaid, geplant of bewaard. Onderhavig ontwerp van koninklijk besluit voorziet de uitbreiding van die eisen tot boomkwekerijgewassen (= niet-waardplanten) teneinde het risico op verspreiding van die nematoden te minimaliseren en te beantwoorden aan de eisen van bepaalde derde landen inzake export van die planten.

3. Methodologie

Dit advies is gebaseerd op een onderzoek van de documenten die werden overgemaakt aan het Wetenschappelijk Comité en op de opinie van de verschillende Belgische experts (cfr. de samenstelling van de werkgroep op het einde van het advies).

4. Advies

Ingevolge het onderzoek van het ontwerp van koninklijk besluit staat het Wetenschappelijk Comité positief tegenover het verzoek van de boomkwekerijsector dat zal bijdragen tot het minimaliseren van het risico op verspreiding van aardappelcysteeltjes. Het Wetenschappelijk Comité keurt de in dit ontwerp van koninklijk besluit voorgestelde wijzigingen goed, maar stelt evenwel de volgende wijzigingen voor.

Op het niveau van artikel 2 wordt aanbevolen een punt f) toe te voegen teneinde een wijziging aan te brengen in artikel 3, paragraaf 4, punt 3, van hoofdstuk II 'Opsporing' van het koninklijk besluit van 22/06/2010. Die wijziging bestaat erin, dit punt 3 uit te breiden tot de boomkwekerijgewassen teneinde vast te stellen dat er geen risico is op verspreiding in geval van het planten van boomkwekerijgewassen wanneer de geogste planten het voorwerp uitmaken van officieel vastgestelde maatregelen, zoals bedoeld in bijlage 3, afdeling III, A, van het koninklijk besluit van 22/06/2010.

Naast die wijziging met betrekking tot de boomkwekerijgewassen beveelt het Wetenschappelijk Comité ook aan een artikel toe te voegen teneinde de uitzondering te schrappen tot verplichting van teeltwisseling voorzien in artikel 8 van het hoofdstuk III 'Bestrijdingsmaatregelen' van het koninklijk besluit van 22/06/2010 voor de aardappelen geogst vóór 20 juni, of ten minste de voorwaarden ervan te wijzigen door het begrip "aantal graaddagen" te hanteren om de uiterste oogstdatum voor de primeur-aardappelen vast te stellen. Onlangs is immers aangetoond (Ebrahimi *et al.*, 2014) dat nieuwe cysten van *G. rostochiensis* et *G. pallida* zouden kunnen worden gevormd op aardappelen vóór die datum, wat leidt tot een verhoging van de populaties van *Globodera*. De uitzondering waarin thans is voorzien verhoogt dan ook de kans op vermeerdering en bijgevolg op verspreiding van de cysten, in het bijzonder met betrekking tot *G. pallida* in de zones van de teelt van primeuraardappelen. In zijn [advies 33-2009](#) (FAVV, 2009) had het Wetenschappelijk Comité reeds voorgesteld om artikel 8 te wijzigen om het begrip "aantal graaddagen" te hanteren om de uiterste oogstdatum vast te stellen op basis van de tussen het planten en het oogsten opgetekende dagtemperaturen.

5. Onzekerheden

De onzekerheden in dit advies hebben te maken met deze die inherent zijn aan expert opinie.

6. Besluit

Het Wetenschappelijk Comité staat positief tegenover de wijzigingen aangebracht door dit ontwerp van koninklijk besluit in de wetgeving betreffende de bestrijding van het aardappelcysteaaltje. Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan om een punt toe te voegen in artikel 2 om de gevallen te preciseren waarvoor er geen risico bestaat op verspreiding van die nematoden wat het plantgoed van plantenkwekers betreft. Bovendien beveelt het Wetenschappelijk Comité aan om een artikel toe te voegen om de uitzondering op de verplichting tot teeltwisseling voor de aardappelen geogst vóór 20 juni te schrappen, aangezien die aardappelen op die datum reeds aangetast kunnen zijn door cysteaaltjes, of ten minste de voorwaarden ervan te wijzigen door het begrip "aantal graaddagen" te hanteren om de uiterste oogstdatum van de 'primeur'-aardappelen vast te stellen.

Voor het Wetenschappelijk Comité,
De Voorzitter,

Prof. Dr. E. Thiry (Get)

Brussel, 05/11/2015

Referenties

FAVV, 2009. Advies 33-2009 van het Wetenschappelijk Comité van 13 november 2009. Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de bestrijding van het aardappelcysteaaltje en tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 november 1987 betreffende de bestrijding van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen (dossier SciCom 2009/27). Beschikbaar via deze link: http://www.favv-afsca.be/wetenschappelijkcomite/adviezen/_documents/ADVIES33-2009_NL_DOSSIER2009-27.pdf.

Ebrahimi N., Viaene N., Demeulemeester K., Moens M., 2014. Observations on the life cycle of potato cyst nematodes, *Globodera rostochiensis* and *G. pallida*, on early potato cultivars. *Nematology*. 16, 937-952.

Leden van het Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité is samengesteld uit de volgende leden:

D. Berkvens, A. Clinquart, G. Daube, P. Delahaut, B. De Meulenaer, S. De Saeger, L. De Zutter, J. Dewulf, P. Gustin, L. Herman, P. Hoet, H. Imberechts, A. Legrève, C. Matthys, C. Saegerman, M.-L. Scippo, M. Sindic, N. Speybroeck, W. Steurbaut, E. Thiry, M. Uyttendaele, T. van den Berg.

Belangenconflicten

Er werden geen belangenconflicten vastgesteld.

Dankbetuiging

Het Wetenschappelijk Comité dankt de Stafdirectie voor risicobeoordeling en de leden van de werkgroep voor de voorbereiding van het ontwerpadvies.

Samenstelling van de werkgroep

De werkgroep was samengesteld uit:

Leden van het Wetenschappelijk Comité: A. Legrève (verslaggever)

Externe experts: N. Viaene (ILVO)

Dossierbeheerder: O. Wilmart (FAVV)

De activiteiten van de werkgroep werden opgevolgd door V. Huyshauwer (FAVV), lid van de administratie.

Wettelijk kader van het advies

Wet van 4 februari 2000 houdende de oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8;

Koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;

Huishoudelijk reglement, bedoeld in artikel 3 van het Koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 9 juni 2011.

Disclaimer

Het Wetenschappelijk Comité behoudt zich, te allen tijde, het recht voor dit advies te wijzigen indien nieuwe informatie en gegevens ter beschikking komen na de publicatie van deze versie.